

Konsekvensutredning tema landskap og rekreasjonsverdi:

Landskapsregistrering

09.11.2020

Turkart som viser omliggende landskap.

Landskapsregistrering.

Landskapskarakter

Kommune: Fauske		Delområde: Kosmo
Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning for Landskaps-Karakter (stor, middels - liten)
Landskapets innhold		
Landform Vann og vassdrag	Området er en del av et deltaområde som strekker seg fra sørvest mot nordvest fra Valnesfjordvatnet (og lengre ut Valnesfjorden). Lakselva som går forbi planområdet på vestsiden deler seg i to lengre opp og Jordbruella går opp til Grauvvatnet mens Storelva ender opp i mindre elver og vann.. Området er svært rikt på vann, elver, bekker og tjern med ulik karakter. Tokdalselva går forbi planområdet på østsiden og følger Tokdalen rett østover omtrent der planområdet ligger. Lakselva og Tokdalselva har sine utløp i nordenden av Valnesfjordvatnet. Vest for disse er det en avsnørt del av vatnet, Flaket. Her har Skipperoselva sitt utløp. Utenfor utløpet av Lakselva ligger ei relativt stor øy, Flatøya. Her ved utløpet av Lakselva bygges det ut et delta. Normalt er sannsynligvis sedimenttilførselen til deltaet lite. Og sedimentene tilføres i dag i all hovedsak når det er flom.	Stor. Selve planområdet går ikke ut til Lakselva og berøres ikke direkte av vassdraget unntatt av ved flom.
Vegetasjonsdekke	Både i planområdet og mot planområdet er det variert vegetasjon. (se registreringer av naturmangfold). Her vokser i tillegg til Bjørk både Rogn og Selje. Rent naturgeografisk hører området til region 42a, « Nordlands maritime bjørk og furuskogsregion, Saltdal-Sørfoldområdet». Vegetasjon og floraen i området vurderes som typisk for regionen under de gitte naturgeografiske forutsetninger, og enkelte registrerte vegetasjonstyper har referanseverdi. På tørrlagt strand og i grunne og bølgebeskyttede bukter rundt Valnesfjordvatnet finner man Engsnell, Flaskestarr og Gulldusk. I gruntvassområder på leirbotn som tørrlegges utover sommeren og høsten vokser ofte en karakteristisk sammensetning av små vass og sumpplanter. Den mest sjeldne av disse er Evjebrodd som har få kjente forekomster i Salten.	Stor på enkelte steder men i selve planområdet vurderes det som middels/liten.
Arealbruk og bebyggelse	Bosetningen er en blanding av ulike typer bolighus med noen gårdsbruk og ulike typer mindre bebyggelse mot elva i forbindelse med utløpet.	liten
Kulturhistorisk Innhold	Det er få referanser til elvas kulturhistoriske betydning men i nærheten av planområdet er det registrert 2 bygninger (sefrak).	Middels
Kulturelle referanser	Planområdet inneholder ingen kjente kulturminner. Det fremgår av Nordlandsatlas at det i all hovedsak er 2 bygninger som er SEFRAK registrert i planområdets nærhet. Det er et naust/uthus/brygge fra 1800-1899 på Kosmoholmen som også har vært brukt som salgsbod. Reguleringsplanen berører ikke dette objektet. I tillegg er det en bolig på Holmen på Kosmovassveiens østside som er datert mellom 1875 og 1899. Heller ikke denne boligen blir berørt av reguleringsplanen.	Middels

Romlig- estetiske forhold	Området er sammensatt med stor variasjon og med synlige spor etter samspill mellom naturformer, vegetasjon og aktivt kulturpreg i form av landbruk, sjørettet virksomhet (elverettet) og tradisjonell bebyggelse. Konkav og konveks form avløser hverandre i strandsonen og mot elvas utløp. Bebyggelsen har relativt lik retning (møneretning) og bærer preg av tunformasjoner i liten skala.	Middels
Endrings og vedlikeholdsprosesser		
Aktive naturprosesser	Flo og fjære i den delen av strandsonen som er tilgjengelig og i bruk betyr litt men i større grad betyr endringer i mellom sommer og vinter mye fordi elva blir islagt. Også flom om våren kan ha stor innvirkning på stedet. Når det dannes en propp i selve utløpet skruses isen seg sammen og opp og det dannes en ispropp som får innflytelse på omgivelsene. Store variasjoner i elveløpets vannstand og bevegelse.	Stor
Jord- og skogbruk, Tamrein, fiske Annen utmarskbruk	Jordbruket er bare delvis aktivt noe som bla skyldes generelle endringer innen landbruket. Men det er aktive jordbruksarealer både mellom de to elveutløpene og på vestsiden av Tokdalselva. For opprettholdelse av «kulturlandskapet» er jordbruket svært viktig.	Middels
Bygge- og	Svært få endringsprosesser knyttet til ny bebyggelse (bolig, gårdsdrift eller fritidsbebyggelse) men skolen er nå solgt og det åpnes opp for endring til fritidsbebyggelse (i forslag til reguleringsplan) noe som innebærer en endring av bruk. Ved bygging av nye boliger vil endringene bli store. (bebyggelsestruktur)	Middels til stor

Bilde av planområdet (skolen til venstre) sett fra broen over til Flatøya.

anleggsvirksomhet Transport		
Sammenhenger og brudd		
Geografiske og romlige sammenhenger	Det er liten sammenheng mellom bruk av elvebredden og romlige kvaliteter. Tilgang til elvebredden er viktig, men ingen er avhengig av denne adkomsten næringsmessig eller for å finne transport (med unntak av Flatøya). Men deltaet har broforbindelser mellom de ulike «øyene» og disse vurderes som svært betydningsfulle. Som geografisk område har deltaets geografiske identitet og de romlige kvalitetene stor sammenheng. Områder er begrenset av elveløp på to sider og defineres derfor av naturgitte fenomen som påvirker bosetting og bruk.	Middels til stor.
Funksjonelle sammenhenger	Se over	
Historiske sammenhenger	Vanskelig å se historiske sammenhenger i dag men den nye skolen ligger der den eldre skolen i sin tid lå og med en slik sentral plassering på denne halvøya er det en historisk sammenheng som nå delvis brytes.	Middels
Nøkkelementer og andre særlige forhold av betydning		
Naturskapte nøkkelementer	De naturskapte nøkkelementene er deltaet og det store landskapsrommet. Dette utgjør tilsammen viktige elementer både visuelt, romlig og bruksmessig og har stor betydning for stedets identitet.. Geologien er <u>ikke</u> medtatt som et naturskapt nøkkelement.	Middels - stor
Menneskeskapte nøkkelementer	Bebyggelsens utforming, forhold til deltaet samt broforbindelsene er de viktigste menneskeskapte nøkkelementene. I tillegg går det kraftledninger på tvers av planområdets ytterkant.	Middels
<p>Kommentar:</p> <p>Området som sådan er vurdert med tanke på gjennomføring av en begrenset reguleringsplan for tomten der skolen ligger. Grensene for reguleringsplanen er ikke nødvendigvis i tråd med de som ville vært benyttet ved en landskapsanalyse.</p>		
<p>Landskapskarakter:</p> <p>Relativt ensartet landskapskarakter avhengig av hvor stort område som vurderes. Vegetasjon og bosetting er et resultat av elveløp, topografi og jordsmonn. Et spennende og variert område som har mange og viktige kvaliteter.</p>		
Bilde tatt fra planområdet mot vest i juni.		

Verdikriterier	*	**	***	****	*****	Begrunnelse
Mangfold og variasjon			X			Området har en ganske ensartet landskapskarakter. Med dalkarakter mellom fjellformasjoner.
Tidsdybde og kontinuitet			X			Området gir preg av bosetning over lengre tid men det forutsettes at elvas utløp har endret seg opp gjennom historien.
Helhet og sammenheng			X			Relativt god sammenheng men den fysiske kontakten mot elva er svak sannsynligvis pga flom, isdannelser og krevende strøm(vannkvalitet).
Brudd og kontrast				X		Det er få brudd og kontraster i landskapet annet enn det naturgitte som elva/elveløpene gir. Denne er derimot svært viktig både visuelt og funksjonelt.

Tilstand og hevd				X		Fortsatt dyrket mark utenfor men nært inn til planområdet. Selve planområdet bærer preg av at bruken til skole og dermed bruk av nærområdet/idrettsanlegget ikke lengre er i bruk. Idrettsanlegget har hatt betydning for alle barn/unge i nærområdet frem til i dag. Det er viktig adkomstveg/sti fra hovedveien ned til elvebredden sør for planområdet og broforbindelser har stor betydning generelt.
Inntryksstyrke og utsagnskraft				X		Inntrykket er relativt sterkt pga variasjon i landskapselementer (vei, bebyggelse, vegetasjon, elvebredde, elv og fjell.
Lesbarhet					X	Sterk lesbarhet siden det er tydelige skiller mellom bebyggelse, vei, elveløp, vegetasjon og det store landskapsrommet.
Tilhørighet og identitet				X		Relativt sterk fordi området har gjennom bruk (skole) sterk identitet.

*	Vurderinger og analyse er basert på rapporten/ metoden Landskapsanalyse utarbeidet av Direktoratet for naturforvaltning i 2010
---	--

Vurdering av påvirkning. (ikke prissatt konsekvens).

NB. Primært gjøres det vurderinger i forhold til planområdet.

Påvirkning	Landskapsnivå	Kulturmiljønivå
Sterkt forringet	Splitter opp det kulturhistoriske landskapet på en slik måte at det sterkt reduserer lesbarheten og forståelsen av sammenhenger. Bidrar til å ødelegge eller sterkt redusere verdien til viktige kulturmiljø. Skaper barrierer.	Ødelegger hele eller størstedelen av kulturmiljø. Ødelegger den viktigste delen av miljøet. Bidrar til at miljøets funksjon blir ødelagt. Tap av svært viktige enkeltelementer.

Foringet	Splitter opp det kulturhistoriske landskapet og reduserer lesbarheten. Reduserer verdien av de enkelte kulturmiljøene. Bidrar til reduserte sammenhenger.	Berører store deler av kulturmiljøet. Reduserer miljøets funksjon. Tap av viktige enkeltelement.
Noe forringet	Splitter opp det kulturhistoriske landskapet, men dette kan fortsatt fungere som ett landskap uten vesentlige tap av lesbarhet. Svekker sammenhenger og forbindelseslinjer.	Berører en mindre del av kulturmiljøet. Tap av mindre viktige enkeltelement. Svekker sammenhengen.
Ingen/ ubetydelig endring	Ingen påvirkning/ ubetydelig endring.	Ingen påvirkning/ ubetydelig endring.
Forbedret	Gjenoppretter sammenhenger der det har vært brudd og bedrer kontakten mellom kulturmiljøer. Bidrar til restaurering av viktige kulturmiljø og kulturhistoriske landskapselement. Reduserer eksisterende negativ påvirkning eller tar bort andre miljøhemmende faktorer.	Bedrer tilstanden vesentlig ved at eksisterende negative inngrep tilbakeføres. Bidrar til restaurering av kulturmiljøer eller kulturminner. Reduserer påvirkning eller tar bort negative miljøfaktorer.

Verdi kriterier for fagtema Naturressurser

Registrerings Kategori	Del kategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Jordbruk	Jordbruks- areal med jordmonnkart					
	Fulldyrket jord uten jordsmonn kart					
	Overflatedyrket jord eller innmarks-beite uten jordsmonnkart					
	Dyrkbar jord			1*		
Fiskeri	Marint biologisk mangfold					

	Kystnære fiskeridata					

*1 Utgjør i alt ca 6 daa. I planområdet.

Mangler

Flyfoto som viser dagens situasjon med overflatedyrket jord eller innmarks-beite uten jordsmonnkart og dyrkbar jord